

JABLOŇOVÁ TERASA, ROSICE

Projekt pro ohlášení stavby, leden 2022

1.0 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

NÁZEV :	Jabloňová terasa, Rosice
KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ:	k. ú. Rosice u Brna 741221 p. č. 81/1
INVESTOR:	Jabloňová terasa z.s.
ZPRACOVATEL:	Eva Wagnerová, Tomešova 1, 602 00 Brno Ing. arch. Petr Mutina, Rosice Ing. Stanislav Mikeš, Rosice Ing. Lenka Urbančíková, Rosice
SPOLUPRÁCE :	Ing. Arch Vendula Markevičová, Ing. Iveta Horáková
STUPEŇ PD:	Projekt pro realizaci stavby
DATUM:	leden 2022

2.0 ÚVOD

Na základě objednávky zřizovatele – města Rosice byla zpracována realizační PD k úpravě části terasovitě uspořádaného prostoru jižně od objektu zámku.

Lokalita patří do ochranného pásma památky zámku v Rosicích, určeného rozhodnutím Okresního úřadu Brno –venkov, referát regionálního rozvoje, oddělení kultury, ze dne 9.5.1996, jako výkonného orgánu státní památkové péče.

Jako podklad pro zpracování PD pro realizaci byla použita studie úpravy lokality /Wagnerová, Mutina, z r. 2012 /

Doplňující aktuální průzkum terénu lokality byl prováděn v období 09 - 10 / 2021 a 01 / 2022.

Dokumentace byla vypracována na úpravu terénu a vegetace lokality, s přihlédnutím k regeneraci plochy z hlediska vegetace. Doporučená stavební úprava dle rozsahu původní studie z r. 2012 byla redukována na minimum.

Cílem projektu je výrazně posílit klidovou pobytovou funkci dané lokality, zvýšit oproti stávajícímu stavu biodiverzitu prostoru dosadbou přírodě blízkých druhů dřevin, umožnit hnízdění drobných ptáků, vytvořit podmínky pro trvalý život drobných živočichů. Upravovaná plocha by neměla být jen místo klidového pobytu, ale měla by sloužit dětem z blízké základní a mateřské školy k základnímu poznání přírody. Děti se budou částečně i podílet na úpravě lokality, budou připravovat doplňující semenný materiál k osetí upravené plochy bylinnou vegetací. Děti uvidí zakládání vegetace a její postupnou stabilizaci, pomohou v budoucnu s některými úkony údržbových prací. Protože zde budou vysazeny ovocné stromy, mohou vidět, jak stromy prosperují a získají k území osobní pevný vztah.

Součástí PD je:

- oprava opěrného zdiva mezi terasami
- vyčištění lokality od odpadu a cizorodého materiálu
- zabezpečení vstupu do sklepa a jižní hranice spodní terasy
- zřízení přírodní pěšiny z nepravdělné kamenné dlažby v travnatých plochách

- pěstební a zdravotní probírka stávajících dřevin
- úprava terénu
- úprava stávajících dřevin řezem
- doplnění dřevin dosadbou
- doplnění mobiliáře
- osetí ploch přírodě blízkou bylinnou vegetací
- oprava cihelných zídek, doplnění poškozených částí, dospárování

3.0 STÁVAJÍCÍ STAV LOKALITY

Lokalita úpravy leží na velmi cenném místě ve středu intravilánu města Rosice, v těsné blízkosti zámku, nedaleko farního kostela sv. Martina. Docházková vzdálenost k radnici a na náměstí je do 3 minut. Na náměstí se nachází parkovací místa, restaurace a veřejné WC.

Navržená úprava leží na části parcely, patřící městu Rosice / k. ú. Rosice u Brna, 741221 /.

parcels	vlastník	výměra	Druh pozemku	využívání
81/1	Město Rosice, Palackého nám. 13, 66501 Rosice	2801m ²	Ostatní plocha	zeleň

Svažitý pozemek pod jižním průčelím zámeckého objektu byl v předchozích úpravách upraven terasováním a podepřen opěrným zdívem.

Lokalita úpravy se dá rozdělit na dvě části s odlišným charakterem i způsobem využívání. Východní část sestává ze dvou teras různé výškové úrovně, předělených zdívem a bude využívána ke klidovému pobytu s vyhlídkou na farní kostel.

Západní část tvoří v převážné ploše násypový, poměrně nový svah s náletovými dřevinami pod zbudovaným parkovištěm. Tato část bude vyčištěna a z části osazena vinohradem. Tento prostor nebude přístupný veřejnosti.

3.1. Východní část

Horní, téměř trojúhelníková terasa východní části je plošně nejmenší, navazuje na obvodovou komunikaci pod zámkem. Spodní terasa východní části je snížena pod horní terasou cca o 1,5 m a tvoří téměř pravidelný obdélník, jehož kratší strana směřuje k ulici Kostelní. Z této ulice bude vytvořen vstup do prostoru spodní terasy.

3.1.2 Západní část

Západní část s úrovní cca 2 m pod obdélníkovou plochou spodní východní terasy tvoří nestabilizovaný násypový kužel za zřízenou parkovací plochou. Pod násypem se skrývá část původního cihelného zdiva. Na spodní části je plocha lemována oplocením sousední soukromé zahrady. Ve spodní části vyrůstají dva ořešáky a několik mladších náletových stromů v podrostu kořenových výmladků slivoní a několika exemplářů bezu černého.

3.2. Zdivo mezi terasami

Výškové úrovně jednotlivých teras lemují zdi z lícových cihel. Kamenné prvky se objevují v dělicí zdi mezi terasami východní části, částečně i v podezdívce oplocení z ulice Kostelní.

V kamenném nestabilním zdivu mezi terasami východní části je vstupní otvor do sklepení, v současné době nezajištěný. Otvor je tvořen betonovým lemem, lem i pozůstatky schodiště vystupují do plochy spodní terasy.

3.3. Vegetace

Vegetace na sledované lokalitě je dlouhodobě neudržovaná. Kolem zdí byly před několika desetiletími vysazeny liniové porosty keřů, převážně opadavých, nepůvodních druhů. Převažuje šeřík obecný */Syringa vulgaris/*, vyskytuje se jalovec čínský */Juniperus sinensis/* nalezeny byly ještě náletové taxony *Rosa canina*, *Ligustrum vulgare*, *Cornus sanguinea* atp./.. Výjimku tvoří trojpuk */Deutzia hybridal/*, vnější linie podél severní části oplocení, vysazená před několika lety jako clona od parkoviště.

Na horní terase byly vysazeny v rámci předchozí úpravy/ cca před 40 lety/ dvě borovice černé */Pinus nigral/*, které zde působí v kontextu historického intravilánu dosti cizorodým dojmem a pak bříza bílá */Betula alba/*. Bříza vyrůstá v okraji parkoviště, má odlomený terminál.

Spodní terasa bývala pravděpodobně donedávna zahradou s ovocnými stromy, v současné době jsou ovocné stromy již odstraněny.

Západní části dominuje dvojice mohutných ořešáků */Juglans regia/*. Většina plochy poměrně nedávno vytvořeného násypu zeminy a stavebního odpadu je překryta náletovou vegetací mladší věkové kategorie.

Zdivo opěrných zdí mezi výškovými úrovněmi teras je nestabilní, vykazuje statické poškození. Oplocení již není kompletní, podezdívka ze smíšeného zdiva je porušena, cihelné pilíře lehce rozpojené.

Statické zajištění a oprava zdiva budou předmětem další etapy úpravy v budoucnu. V rámci oprav Jabloňové terasy budou zídky částečně dozděny a vyspraveny, tak aby nedocházelo k další erozi. K dozdívkám bude použito původní cihelné (kamenné zdivo) na vápennou maltu, s příměsí vápenného hydraulického pojiva.

Jižní hranici tvoří betonová opěrná zídka a oplocení sousední soukromé parcely, za touto stěnou dojde k odebrání cca 50 cm terénu, ve vzdálenosti cca 1500 mm od hranice bude proveden mělký příkop odvodňující terasu do západní části prostoru Jabloňové terasy.

4. NÁVRH ÚPRAVY

Již průzkum terénu ukázal na první pohled, že místo je velice cenné pro město a jeho obyvatele. Je zde možno vytvořit jednoduchý unikátní klidový prostor, využitelný všemi věkovými kategoriemi lidí. Navržené řešení zároveň respektuje originalitu místa. Úprava by měla zdůraznit právě specifický charakter tohoto místa, klid a kultivovanost. Velmi významnou roli bude hrát citlivý přístup k vegetačním prvkům. Kromě kultivovaného klidového prostoru je možné získat i druhově pestrou, živou a přírodě blízkou lokalitu přímo v centru města.

Základní principy návrhu:

- ° Návrh zachovává stávající výškové členění prostoru i způsob oddělení cihelnými a kamennými zdmi, dle rozsahu ve stávajícím stavu.
- ° Zdivo mezi terasami východní části bude rekonstruováno, doplněno bude znovu schodiště mezi terasami.
- ° Na jižní hranici nad betonovou sousedící zdí bude vytvořeno oplocení formou vinice na dřevěné opoře, pro zabezpečení okraje terasy proti pádu.
- ° Vegetace na lokalitě bude pročištěna, plevelné a nevhodné taxony odstraněny, doplněna bude cílová kostra dřevin, typově odpovídajících místu.
- ° Stávající stromy budou odstraněny
- ° Bude doplněn jednoduchý pobytový mobiliář
- ° Bylinotrávní podrosty budou založeny se zřetelem na stanovištní podmínky
- ° Součástí realizace bude i účast veřejnosti a dobrovolníků.

4.1. Horní terasa východní části

Horní terasa bude využívána k pobytu, velikou devízou této zvýšené části terénu je výhled do údolí s kostelem sv. Martina a na kapličku sv. Trojice. Terasa by měla připomínat přirozeně vzniklou enklávu bylinotravního drnu mezi dřevinami zahrady. Nepůvodní okrasné stromy a keře proto budou odstraněny. Dočasně zůstane ponechaná jen vzrostlá bříza */Betula alba/*, do doby, než hlavní dominantní funkci převezmou dosazené stromy – dvojice okrasných jabloní Zvoleny byly bílé kvetoucí okrasné jabloně */Malus „Evereste“/*

Terasa bude z části lemována okrasnými keři */Lavandula/*, které budou tvořit přirozenou bezpečnostní bariéru. Na západním okraji terasy budou vysazeny domácí druhy listnatých keřů */Swida sanguinea, Rosa canina, Ligustrum vulgaris/*. Z části budou využity i stávající keře brslenu evropského */Euonymus europaeus/*, které zde vyrůstají. Dvě stávající černé borovice */Pinus nigra/* budou odstraněny.

V centrální části terasy, na ose schodiště bude zřízena malá plocha přírodní kamenné dlažby s lavicí.

Část plochy horní terasy bude oseta jako květnatá louka. A do trávníků budou vysazeny na jaře kvetoucí cibuloviny */Muscari, Crocus/* u kterých se počítá se zplaněním.

Kamenná pěšina s travnatou spárou bude pokračovat od lavice ke kamennému schodišti, které bude překonávat výškový rozdíl mezi terasami. Před výsadbou bude plocha terasy vyčištěna a vybourán bude stávající kamenný obrubník v trávníku.

4.2. Spodní terasa východní části

Plochá, travnatá terasa bude podél okrajů z jihu a západu lemovaná vinicí na dřevěné opoře. Z východu bude lemována volně rostoucím živým plotem a bude vynechán vstup z ulice Kostelní.

Kvetoucí okrasné keře použité do volně rostlého živého plotu budou druhově promísené */Swida alba, Rosa, Viburnum opulus „Roseum“/*. Plocha bude zatravněna a budou zde vysazeny 4 ks bílé kvetoucích okrasných jabloní */Malus „Evereste“/* a bude mít tak podobu symbolického jabloňového sadu. Koruny stromů budou nasazeny v podchodné výšce 2 m, aby nebránily využívání travnaté plochy pod nimi. Vstup z ulice na spodní terasu bude akcentován okrasnými keři */Spirea nipponica „Snowmound“/*.

Mezi terasami bude obnovena kamenná zídka. Stávající smíšené zdivo / cihla, kámen/ bude lokálně rozebráno a vyspraveny poškozené části přezděním. Většina místních kamenných prvků ze zdiva bude použita, doplnění bude obdobným typem kamene z blízkého místního zdroje. Součástí zdiva je betonový rám 2x1m pro vstup do sklepa a na schody. Rám bude opraven a opatřen ocelovým rámem s pletivovou sítí, odnímatelný a uzamykatelný.

Počítá se také s tím, že štěrbin v upraveném suchém kamenném zdivu jižní expozice osídlí zejména ještěřky a drobní savci.

Pěší trasy jsou pouze kamenné linie v trávníku, přírodní kamenná dlažba s travnatou spárou ze stejného zdroje, jako kámen do zdiva. Pěšina šíře do 80 cm nebude mít boční lemy a obrubníky, bude volně v okrajích přecházet do trávníku.

Jižní hranici tvoří betonová opěrná zídka z prefabrikátů, která nebyla zahrnuta do úpravy / je v majetku souseda/. Vinice na jižní straně terasy bude cca 150cm od betonové opěrné zídky a terén bude od vinice vysvahován o cca 50cm dolů z důvodu odlehčení zátěže na opěrnou zeď. Dřevěná opora a vinice bude tvořit bariéru, aby se děti nedostaly nad vysoké zdivo.

Výsevná směs pro založení drnu na pobytových plochách bude přizpůsobena podmínkám lokality, bude obsahovat i kvetoucí domácí byliny. Počítá se zde se spoluprací s Rodinným centrem.

4.3. Západní část

Stávající svah, vedoucí od parkovací mlatové plochy dolů k jihu, bude po vyčištění překryt zeminou a stabilizován kořeny révy vinné, která zde bude vysazena v podobě Rýnsko-Hessenského vedení a historického vedení na hlavu. V jižní části pozemku budou vysázeny tři řádky vinohradu. Zvoleny budou moštové odrůdy na Rýnsko-Hessenském vedení s dřevěnou oporou.

Nově vysazený strom */Prunus amygdalus/* bude situován u stávající opěrné zdi.

V západní části pozemku budou vysazeny půdopokryvné keře */Cotoneaster, Potentilla/*. Druhá skladba dřevin byla vybrána s ohledem na charakter lokality, přírodní podmínky, potřebu stabilizace svahu kořeny. Důležitým hlediskem byla produkce plodů, potravního zdroje pro drobné živočichy a ptáky. Západní hranice bude lemována volně rostlým živým plotem. Živý plot bude tvořen domácími druhy dřevin */Swida alba, Rosa canina, Ligustrum vulgare/*.

Ostatní plochy po vyčištění budou urovňovány a osety výsevnou směsí pro květnaté trávníky, blízkou přirozené skladbě vegetace na lokalitě.

5. TECHNOLOGIE REALIZACE

Nejprve bude provedeno vyčištění lokality od nevhodných a plevelných rostlin. Budou odstraněny rostliny nepůvodní a poškozené, suché a zaplevelující */Sambucus nigra, .* Stávající staré stromy budou odstraněny. Výrazně redukován bude i nárůst šedíku */Syringa vulgaris/* v obvodu obou teras. Ponechány zůstanou jen některé izolované exempláře.

Pak bude provedeno rozebrání stávající dělicí zídky mezi horní a spodní trasou, včetně části cihlového zdiva v západní části od bývalého schodiště. Cihly budou uloženy na parcele pro další použití při opravě ponechaných částí zdiva západní části. Stejně tak budou volné části zdiva podezdívky uličního plotu rozebrány a uloženy. Budou využity při následné opravě oplocení.

5.1. Kamenné prvky

Kameny z rozebraného zdiva budou využity k přezdění zídky. Doplněny budou novým kamenivem obdobného charakteru a barevnosti. Bude použit zdroj kameniva maximálně blízký stávajícímu zdivu. Zdroj kameniva budou kameny uložené v areálu zámku.

Spáry mezi prvky budou minimální, pouze v patě zdiva bude záměrně ponecháno několik větších otvorů a širších spár pro drobné obratlovce.

Stejně budou na šterkový podklad a stabilizovaný betonový povrch vyskládány cihelné stupně schodiště. Před a nad schodištěm bude zřízena malá kamenná podesta pro usnadnění údržby trávníku.

Ze stejného kameniva, výšky prvků minimálně 70 mm a plošného rozsahu min, 300 x 400 mm budou zřízeny pěšiny do šterkového lože. Kamenné prvky výšky 70 - 120 mm budou ukládány na šterkový podklad do lože z jemného šterku. Spáry budou v horní polovině prosypány směsí šterku a zeminy s travním osivem. Povrch dlažby bude cca 15 mm nad okolním terénem, aby se minimalizovalo zarůstání do drnu.

Vstupní část pěšiny od ulice Kostelní bude vyskládána z betonových chodníkových nenavazujících dlaždic 600x400 na podklad šterku. Spára mezi prvky bude do 40 mm.

5.2. Mobiliářové prvky

Dřevěné atypické mobiliářové prvky jsou velice jednoduché, připravené jen pro tuto lokalitu. Budou vyrobeny z akátového, nebo dubového dřeva, všechny vnější hrany prvků budou lehce sraženy a zabroušeny /cca 50mm/. Povrchy budou jemně opracovány broušením,

nebudou natírány, jen ošetřeny proti plísním a dřevokaznému hmyzu. K podkladním konstrukcím a základům budou kotveny tak, aby nebyly v kontaktu se zemínou.

Koš na odpadky bude umístěn u vstupu, při lemu keřů.

V západní části terasy bude při stěně východní části zřízen lehký přístřešek z hranolů 140X140 půdorysných rozměrů 3x4 m, krytý zelenou střechou osazenou netřesky a rozchodníky. Přístřešek bude bez pevných stěn a bude sloužit pro odpočinek při práci ve vinici. Podlaha přístřešku bude z cihelné dlažby.

5.3. Úprava a doplnění vegetace

Stávající dřeviny budou odstraněny, bříza č. 8 bude upravena bezpečnostním řezem korun /RB/.

Odstraněny budou také dřeviny nepůvodní, plevelné a odumírající.

Veškerá dřevní hmota bude použita na lokalitě / větší větve, pařezy a kmeny budou uloženy do paty svahu jako broukoviště – logger, drobné větve budou naštěpkovány a použity jako mulč výsadby.

Stromy a keře budou vysazeny dle předepsaného sortimentu a velikostí. Sazenice budou kvalitní, urostlé, bez poškození a chorob. Budou vysazeny do prostorných jamek. Stromy budou upraveny dle potřeby řezem koruny.

Stromy budou osazeny 3 kůly/ks ze dna jámy, pružný úvazek a chráničku kmene. Budou zality minimálně 60 l vody/ strom. Budou mulčovány lehce štěpkou z probírek.

Keře budou dodány jako kvalitní kontejnerované sazenice. Budou zality a koruna upravena řezem. Mulč štěpkou bude plošný, pro výsadbu ve skupině společně, mocnost do 70 mm.

5.4. Úprava svahu

V západní části bude před výsadbou provedeno vyčištění plochy od odpadků, Volné kameny budou seskládány na patě svahu pro zajištění svahu. Skládánina může opět sloužit jako úkryt pro obratlovce. Na upravený a vyčištěný svah bude ukládána zemina z výkopů pro stavební práce ve východní části lokality.

5.5. Založený bylinných podrostů

Osivo pro zakládání bylinotravního drnu bude sestaveno tak, aby byly respektovány podmínky lokality a aby v případě svahu na západní části byla podpořena stabilizace povrchu terénu kořeny.

Výsevná směs, navržená pro lokální bylinný trávník je směs vhodná pro dané stanoviště. Péče dostává nízká bez hnojení. Složení směsi umožňuje četnější nízké kosení v trase pěšiny ve východní části. Doporučený výsev: 10-15 g/m²

Trávy (celkem 96%)

Agrostis capillaris 5

Cynosurus cristatus 5

Festuca rubra commutata 18

Festuca rubra rubra 36

Festuca rubra trichophylla 10

Festuca trachyphylla 7

Poa pratensis 15

Byliny (celkem 3,5%)

Achillea millefolium 0,1

Dianthus deltoides 0,5
Galium verum 0,4
Leontodon hispidus 0,2
Leucanthemum vulgare 0,5
Plantago media 0,3
Prunella vulgaris 0,7
Ranunculus bulbosus 0,2
Sanguisorba minor 0,2
Thymus pulegioides 0,4

Jeteloviny (celkem 0,5%)
Lotus corniculatus 0,2
Trifolium repens 0,3

V případě západního svahu bude zvýšen podíl jetelovin na 5 % na úkor travních druhů Cynosurus cristatus a Arostis capillaris.

Na květnatou louku bude voleno osivo pro suchá a slunná stanoviště.

Při realizačních pracích budou dodrženy platné ČSN :

ČSN 839011 Práce s půdou
ČSN 839021 Výsadba rostlin
ČSN 839031 Zakládání trávníků
ČSN 839051 Rozvojová a udržovací péče
ČSN 839001 Technicko biologická zabezpečovací opatření

6. NÁSLEDNÁ ÚDRŽBA

Navržená úprava je jednoduchá, ale v dalších letech je nutné počítat s trvalou péčí.

Bude nutné pravidelně upravovat linie s převahou habrů ve východní části řezem / 1 – 2x ročně/, prověřovat stromy, sledovat vývoj nových a kontrolovat ponechané exempláře starých dřevin a mobiliářové prvky.

Dosazené stromy a keře budou potřebovat závlahu, stromy minimálně 5 let po výsadbě.

Protierozní výsev v západní části bude kosen nejprve 2x ročně, pak pouze 1x/ rok.

Stromy budou zalévány cca 5 let vždy množstvím aspoň 40l./ks. Budou mít chráničky kmene po 3 roky, kůly a úvazky budou kontrolovány a ponechány také 3 roky. Úvazky budou 2x ročně prověřeny. Také kmeny ovocných stromů budou čištěny, koruny ovocných stromů lehce výchovným řezem dopěstovány.

Keře budou zavlažovány po 2 roky, cca 3-4x ročně 5 l/ks. Budou odplevelovány a korigovány ve vývoji řezem dle potřeby. Mulč ze štěpky v dalších letech je možné doplnit dle potřeby pokosenou hmotou z údržby trávníků.

Zdroj vody pro zálivku bude v budoucnu řešen vodní dotací v rámci samostatného projektu „Voda a renesance“

Při pokosu bude dbáno na to, aby nebyly poškozeny báze kmenů sekačkou.

V prvním roce bude proveden pokos ploch minimálně 4x, častěji budou vysekávány trasy pěšin v trávě. V dalších letech bude pokos západní části pouze 1 - 2x ročně, pokosená hmota se semeny cílových rostlin bude nastýlána na svahu, aby se zvýšilo pokrytí povrchu další generací semenáčů bylin.

Při realizaci a v počátečních letech při základních úkonech v údržbě doporučuji účast projektanta.